

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

КВАША ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ В СУЧАСНИХ
УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

Миколаїв – 2020

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Наявність фундаментальних підходів до обґрунтування концепції сталого розвитку на мега- і макрорівнях в даний час поєднується з практичною відсутністю системних теоретико-модельних уявлень про механізми управління сталим розвитком соціально-економічної системи мезоуровня. Концептуальні засади управління сталим розвитком соціально-економічних систем окремих регіонів, формуються під впливом особливостей системної організації економіки конкретного регіону. Загальносвітові процеси глобалізації та регіоналізації, з одного боку, і процеси ринкової трансформації економіки, детермінують їх різноспрямований і суперечливий вплив на сталість розвитку регіональних соціально-економічних систем в рамках єдиного національного ринкового простору. У зв'язку з цим виникає об'єктивна необхідність розробки регіональних моделей управління сталим розвитком з метою їх послідовного системного агрегування в міжрегіональну модель емерджентного типу, а потім в національну.

Проблема забезпечення сталого розвитку на мега- і макрорівнях розглядається переважно з позиції антропоцентричного підходу, який акцентує увагу на узгодженні цілей соціально-економічного розвитку з обмеженою ємністю екологічної системи. Не припинюючи значимості екологічної складової сталого розвитку, зазначимо, що особлива роль регіону як його суб'єкта, перш за все, обумовлена тим, що регіональне господарство являє собою цілісну відтворювальну систему, в рамках якої здійснюється відтворення самої соціально-територіальної спільності, сукупного регіонального продукту, який задовольняє суспільні потреби, а також факторів його виробництва. Відтворювальний підхід до сталого розвитку соціально-економічної системи регіону дозволяє представити її як цілісну систему у всій багатогранності економічних, інноваційних, соціальних і екологічних особливостей розвитку, забезпечує реалізацію принципу системності у вивченні проблем сталого розвитку.

Перехід до нової парадигми управління сталим розвитком соціально-економічної системи регіону вимагає вивчення внутрішнього механізму її сталого розвитку, визначення його рушійних сил і імперативів, побудови просторово-часових моделей комплексної оцінки сталого розвитку соціально-економічної системи регіону з урахуванням сприйнятливості нинішній економічній середовища для інновацій, збалансованості розвитку системоутворюючих елементів регіонального господарства, стабільності динаміки його показників.

Відтворювальний підхід до сталого розвитку регіональних соціально-економічних систем являє підвищений інтерес. Це пов'язано з тим, що основною причиною, що обумовлює нестійкий тип розвитку регіональних соціально-економічних систем в Україні, виступає розбалансованість відтворювальних механізмів, що виявляється в деформації відтворювальних пропорцій в сфері матеріального виробництва, процесах депопуляції і

відсутності ефективного механізму розподілу трудових ресурсів, поглибленні міжрегіональної диференціації в рівнях соціально-економічного розвитку територій. Діагностика на рівні регіону покликана задовольняти потреби регіональних структур в інформації про проблеми, протиріччя і неоднозначних економічних феномени.

Сформовані і традиційно застосовуються технології діагностування економічних трансформацій в регіоні недостатньо повно забезпечують задоволення даної вимоги, так як не завжди коректно інтерпретують підсумки моніторингу. Недостатня теоретична опрацьованість і зростаюча значущість питань діагностики просторових трансформацій обумовили актуальність проведення досліджень в сфері методичного забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіонів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми сталого розвитку світової системи знайшли відображення в працях Х.Боссея, В. І.Вернадського, В. І. Данилова-Данильяна, О. К. Дрейера, Д. Медоуза, М. М. Моїсеєва, В. В. Новожилова, Дж. Форрестера та ін.

Сталість національних соціально-економічних систем розглянута в працях Н. П.Ващекіна, В. А. Лося, А. Д. Урсула, Н. Т. Агафонова, Р. А. Ісляєва, В. А. Коптюга, В. К. Левашова, в. м. Матросова, В. В. Попкова, Б. С. Большакова, А. С. Щеуліна та ін.

Дослідженню різних аспектів регіональних соціально-економічних систем і переводу їх на модель сталого розвитку особлива увага приділяється в роботах В. Я. Блехцина, М. Р. Ганопольського, А. Р. Гранберга, Б. М. Гринчеля, М. А. Гусакова, В. А. Ільїна, О. В. Коломийченко, С. В. Кузнецова, Ст. Н. Лаженцева, Ст. Н. Лексіна, В. О. Окрепилова, О. П. Рселінцева, В. О. Рохчина, А. А. Румянцева, В. С. Селіна, А. В. Татаркіна, А. Н. Швецова, А. В. Шишкіна та ін

Проблеми сталості соціально-економічних систем мікрорівня, а також окремих підсистем відображені в роботах Т. М. Конопляник, є. в. Макарової та ін.

Об'єкт дослідження – соціально-економічні відносини в системі забезпечення сталого розвитку регіону

Предметом дослідження є управління сталим соціально-економічним розвитком регіону.

Мета і завдання дослідження.

Метою роботи є дослідження основних концепцій сталого розвитку економіки регіону та розробка методико-практичних рекомендацій щодо його забезпечення з урахуванням специфіки його економічного, природно-ресурсного потенціалу та інституціональних умов.

Мета може бути досягнута шляхом вирішення наступних завдань:

- дослідити теоретико-методичні аспекти сталого соціально-економічного розвитку регіону;
- розглянути зарубіжний досвід управління сталим соціально-економічним розвитком регіонів;

- вивчити нормативно-правову базу в сфері сталого розвитку регіонів;
- розглянути механізми забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіону;
- розробити модель управління сталим розвитком регіону, орієнтовану на використання потенціалу регіону в напрямках, які забезпечують найбільшу віддачу.

Теоретична і методологічна основа дослідження представлена науковими працями вітчизняних і зарубіжних фахівців з проблем сталого розвитку світових систем, національних соціально-економічних систем, регіональних соціально-економічних систем, систем мікрорівня, а також окремих підсистем, результати фундаментальних і прикладних досліджень в галузі управління сталим розвитком регіонів.

Інформаційно-емпіричною базою дослідження послужили законодавчі та нормативні акти, що регулюють розвиток соціально-економічної системи та регіонального управління; укази Президента України, постанови Уряду, офіційні статистичні дані та матеріали періодичної печати.

Методи дослідження. У процесі дослідження були використані діалектичний метод, що зумовлює вивчення явищ в їх постійному розвитку і взаємозв'язку. У роботі застосовувалися також методи ситуаційного, структурно-функціонального, економіко-статистичного, економіко-математичні методи.

Наукова новизна. Розроблені в магістерській роботі положення, отримані висновки розвивають і доповнюють теоретичний і методологічний апарат, що відноситься до переходу регіональних соціально-економічних систем до забезпечення сталого регіонального розвитку в умовах глобальних викликів сучасності.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в можливості використання пропозицій і рекомендацій, що містяться в роботі, для створення стратегії сталого розвитку регіону. Впровадження рекомендацій забезпечить підвищення ефективності діяльності господарюючих суб'єктів, результативності роботи органів державної влади і місцевого самоврядування.

Особистий внесок автора полягає у визначенні проблеми, постановці мети і задач, плануванні та проведенні дослідження, аналізі регіональної соціально-економічної системи, систематизації та статистичної обробки інформації, інтерпретації результатів аналізу, формулюванні наукових висновків і практичних рекомендацій.

Структура та обсяг роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, які містять дев'ять підрозділів, висновків та списку використаних джерел, який налічує 90 найменувань. Загальний обсяг роботи складає 117 сторінок, із них 96 сторінок основного тексту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну і практичне значення виконаної роботи.

У першому розділі «ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ» розглянуті сучасні методологічні підходи до забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіону, основні інструменти і методи державного регулювання соціально-економічного розвитку регіону, а також проаналізовано зарубіжний досвід забезпечення сталого розвитку.

У Підрозділі 1.1. «Понятійно-категоріальний апарат з проблематики сталого розвитку регіону» досліджено теоретико-методичні аспекти сталого соціально-економічного розвитку регіону. Було встановлено що теорія сталого розвитку соціально-економічних систем знаходиться в стадії становлення.

Зроблено висновок, що сталість є одним з найважливіших вимог розвитку системи по висхідній траєкторії. Якби зміни не відбувалися в системі, сталість, забезпечує її гнучкість і маневреність, не дає їй вийти за доступні межі і траєкторії розвитку, що дозволяє уникнути великих втрат і непередбачених збурень.

Встановлено, що метою переходу регіону на модель сталого розвитку є забезпечення високої якості життя нинішнього і майбутніх поколінь за рахунок збалансованого соціально-економічного розвитку, забезпечення можливості відтворення навколишнього природного середовища, раціонального використання природно-ресурсного потенціалу країни, забезпечення здоров'я людини, її екологічної та соціальної захищеності.

У підрозділі 1.2. «Теоретичне обґрунтування забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіону» зроблено висновок, що соціально-економічна сталість регіону пов'язана із забезпеченням регіону паливно-енергетичними ресурсами, з використанням цілого ряду резервів, які дозволяють знизити енергетичні і транспортні витрати в собівартості виробленої продукції. Досягнення сталого розвитку економіки регіону дозволить стабілізувати соціально-економічний розвиток суб'єктів країни, оскільки саме від цього залежить формування основної частини доходів регіонального бюджету, зайнятість і певний рівень доходів населення, формування соціальної інфраструктури в регіоні і забезпечення платоспроможного попиту, що служить стимулом подальшого розвитку промисловості, підприємництва і торгівлі і, отже, зростання якості життя регіонального соціуму.

У підрозділі 1.3. «Зарубіжний досвід забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіону», зроблено висновок що, загальноновизнаним інструментом управління сталістю територій є стратегічне індикативне планування. При цьому базова частина планів розробляється і регіональними органами державної влади, і згодом координуються ними, а плани

територіального рівня формуються і реалізуються вже самими адміністраціями муніципальних утворень. Роль регіону при цьому полягає в розробці комплексної стратегії соціально-економічного розвитку, що передбачає планування, координацію і ув'язку територіальних планів через гармонізацію бюджетних потоків.

У другому розділі «ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»

Розглянуті основні нормативно-правові акти які регулюють діяльність сталого соціально-економічного розвитку, а також організації які забезпечують його реалізацію в країні. Виявлені основні фактори глобалізації які впливають на розвиток соціально-економічної системи і механізми які найбільш ефективно допомагають регіону перейти на модель сталого розвитку.

У підрозділі 2.1. «Організаційно-правове забезпечення сталого розвитку регіону» проаналізовано нормативно-правове регулювання сталого розвитку в Україні яке охоплює різні аспекти процесу переходу регіонів до сталого розвитку, але було встановлено, що рівень узгодженості між правовими актами низький. Це пов'язане з тим що, у багатьох документах відсутнє визначення як терміна «сталий розвиток», так і окремих його компонент, відсутня або подана фрагментарно система принципів сталого розвитку; відсутні чіткі рекомендації щодо розробки та реалізації заходів по переходу до сталого розвитку. А також відсутність необхідної ієрархії документів у сфері регулювання сталого розвитку.

У підрозділі 2.2. «Фактори глобалізації, що впливають на сталий розвиток регіональних соціально-економічних систем» ми з'ясували, що істотний вплив на трансформацію практично всіх аспектів соціально-економічної сфери надають такі тенденції сучасного світу як глобалізація і регіоналізація. Перше визначення пов'язане з інтеграції всіх сфер життя суспільства і формуванням єдиного глобального простору, а друге з регіональним структуруванням простору в межах однієї держави і включенням регіонів в міжнародні зв'язки на міждержавному рівні. Було встановлено, що глобальні виклики позначають світові проблеми загального характеру, які є наслідком нових факторів в світовому розвитку, що порушують стабільність нормального функціонування механізмів відтворення суспільного життя, міжцивілізаційних відносин, міжнародних політичних і економічних відносин в межах існуючого світового порядку

У підрозділі 2.3. «Механізми забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіону» встановлено, що найбільш дієвими механізмами забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіону є програмно-цільове управління та кластери. Програмно-цільового управління надає вирішенню проблем регіону правовий статус, дозволяє ефективно акумулювати необхідні кошти, а завдання досягнення намічених цілей набуває обов'язковості.

Найбільш ефективною формою, яка забезпечує виробничу, наукову і соціальну кооперацію, є формування кластерів. Їх створення має стати одним з найважливіших напрямків регіональної політики регіонів, що забезпечує значне підвищення економічної та інноваційної активності і, отже, якість життя населення. Про це свідчить зарубіжний досвід.

Кластерний підхід пропонує новий погляд на розвиток регіону, переважно ґрунтується на горизонтальних зв'язках між фірмами, об'єктами інфраструктури, науково-дослідними центрами, органами державної влади та органів місцевого самоврядування, іншими учасниками і симбіотичного взаємозалежності на основі синергізму.

У третьому розділі «ОЦІНКА СТАЛОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ»

Проаналізовані моделі сталого розвитку регіону, для оцінки сталого соціально-економічного розвитку був сформований перелік індикаторів (показників) сталого розвитку регіону на основі якого проаналізовано соціально-економічний розвиток Миколаївської області.

У підрозділі 3.1. «Модель управління сталим соціально-економічним розвитком регіону» ми розглянули різні моделі сталого розвитку такі як: триєдина - складається з 3 вимірювань: соціального, економічного та екологічного, чотирехфакторная що складається з 4 компонентів таких як: суспільство, екологія, економіка, наука і техніка, п'ятифакторная модель сталого розвитку крім попередніх 4 компонентів має ще один - інститути, який є сполучною ланкою всіх інших. Були виявлені і обґрунтовані сильні і слабкі сторони кожної з представлених моделей. Також на основі розглянутих моделей нами була розроблена багатфакторна модель управління сталим розвитком регіону в умовах глобалізації та регіоналізації світового господарства.

У підрозділі 3.2. «Система індикаторів сталого соціально-економічного розвитку регіон» встановлено, що досягнення сталого розвитку регіону можливе лише за наявності певних показників, на основі яких повинні розроблятися напрямки державного регулювання даного процесу. В результаті аналізу літератури з проблеми побудови системи індикаторів сталого розвитку регіону ми сформували свій перелік індикаторів (показників) сталого розвитку, який по-нашому думку найбільш повно відображає ступінь сталості соціально-економічного розвитку регіону.

У підрозділі 3.3. «Оцінка сталого соціально-економічного розвитку регіону на прикладі Миколаївської області» проаналізовано соціально-економічний розвиток Миколаївської області на основі якого зроблено висновок, що протягом останніх років відбулось нарощування економічного потенціалу. Структура валової доданої вартості області в розрізі видів економічної діяльності вказує на власну сталість на протязі останніх років. Миколаївська область утримує свої позиції у секторі високо урбанізованих регіонів, орієнтованих на послуги та переробку сільськогосподарської

продукції.

Після аналізу соціальної сфери можна сказати, що в порівнянні з іншими регіонами України показники Миколаївської області з питань оплати праці та зайнятості є вищі за середні і свідчать про постійний розвиток ринку праці.

За екологічним станом повітря Миколаївська область на сьогодні може відноситись до областей з комфортними умовами для проживання населення.

ВИСНОВКИ

В ході проведеного дослідження ми можемо зробити наступні обґрунтовані висновки.

1. Завдяки дослідженню ми виявили, що в сучасних умовах глобалізації, динамічності зовнішніх і внутрішніх процесів ефективність управління сталим соціально-економічним розвитком, а також розробка теоретико-методологічних положень і методів управління є досить значними і навіть необхідними. Разом з тим теорія сталого розвитку соціально-економічних систем знаходиться в стадії становлення.

У зв'язку з відсутністю єдиної теоретичною базою і роз'єднаністю багатьох понять, нами були сформульовані визначення різних понять, таких як: сталість, розвиток, сталий розвиток, регіон, регіональна система, регіональна соціально-економічна система, управління, управління сталим розвитком, сталий соціально економічний розвиток, управління сталим соціально-економічним розвитком.

2. В результаті вивчення зарубіжного досвіду в галузі сталого розвитку було встановлено, що зарубіжна державна політика щодо розвитку територій, відрізняється креативною розробкою комплексних і швидко мінливих програм державної підтримки територіальних утворень, що робить її ефективною. Більшість заходів, що вживаються державою і реалізованих їм через відповідні державні органи, переслідує досягнення різних регіональних цілей, але будь-який новий закон або державна програма має певне територіальне вираження. Пройшовши певний шлях пошуку оптимальної регіональної політики, західні країни зупинилися на необхідності збереження збалансованого розвитку всіх територій.

3. Розбудова економіки на принципах сталого розвитку задекларована в законодавстві більшості країн світу. Не є винятком і Україна, в якій розроблено та затверджено базу нормативно-правових актів по впровадженню концепції сталого розвитку в життя.

Проведений аналіз законодавчої бази забезпечення сталого розвитку України та її регіонів дозволив зробити такі висновки:

- теоретичне обґрунтування сталого розвитку представлено в законодавстві недостатньо повно. Зокрема, у багатьох документах відсутнє визначення як терміна «сталий розвиток», так і окремих його компонент, відсутня або подана фрагментарно система принципів сталого розвитку; відсутні чіткі рекомендації щодо розробки та реалізації заходів по переходу до сталого розвитку.

- законодавчі й нормативно-правові акти України охоплюють різні аспекти процесу переходу регіонів до сталого розвитку, але рівень узгодженості між ними низький.

- відсутній єдиний головний документ (наприклад, Концепція переходу України до сталого розвитку існує тільки у вигляді проекту).

- не забезпечена ієрархія документів у сфері регулювання сталого розвитку: концепція → стратегія → програми → проекти. Практичне

впровадження сталого розвитку в економічну діяльність та суспільне життя здійснюється органами вищої законодавчої та виконавчої влади, державними комітетами, комісіями та іншими організаціями, проте координація між ними низька, що потребує законодавчого врегулювання цього питання у короткостроковий період.

4. Дослідження показало, що використання таких механізмів як: програмно-цільове управління та кластери вельми сприяє розвитку регіонів. Програмно-цільового управління надає вирішенню проблем регіону правовий статус, дозволяє ефективно акумулювати необхідні кошти, а завдання досягнення намічених цілей набуває обов'язковості. Створення кластерів забезпечує значне підвищення економічної та інноваційної активності і, отже, якість життя населення. Про це свідчить зарубіжний досвід. Кластерний підхід пропонує новий погляд на розвиток регіону, переважно ґрунтується на горизонтальних зв'язках між фірмами, об'єктами інфраструктури, науково-дослідними центрами, органами державної влади та органів місцевого самоврядування.

Станом на сьогодні нормативно-правове регулювання створення та діяльності кластерів регулюється на рівні Цивільного та Господарсько кодексів, а також законодавства, що регулює питання інновацій та інтелектуальної власності. Для створення в регіонах країни високоефективний територіально-виробничих структур нового типу - інноваційних кластерів- необхідна оновлена, предметна нормативно-правова основа, яка не тільки встановлюватиме загальні засади та принципи їх функціонування, а й реальні механізми сприяння та розвитку їх діяльності.

5. В результаті проведеного дослідження розроблена модель управління сталим розвитком регіону в умовах глобалізації та регіоналізації світового господарства. Перевагою запропонованої моделі і відмінність її від інших подібних моделей є наявність в ній не тільки базових компонентів сталого розвитку - соціальних, економічних, екологічних, а й інших: економіка і бізнес, культура та традиції, наука та інновації, інститути, політика і в той же час враховує 3 базових вимірювання: соціальне, економічне та екологічне.

На основі цієї моделі і сформованих показників сталого соціально-економічного розвитку регіону ми провели оцінку сталого соціально-економічного розвитку Миколаївської області і можемо зробити наступні висновки:

У Миколаївській області протягом останніх років відбулось нарощування економічного потенціалу. Структура валової доданої вартості області в розрізі видів економічної діяльності вказує на власну сталість на протязі останніх років. Ключову роль за цим показником незмінно відіграють сфери економічної активності, які мають значні частки у структурі ВДВ: сільське господарство (21,9%), промисловість (21,1%), торгівля (близько 13%), транспорт (близько 10%) та ін.. За рахунок значних обсягів у структурі ВДВ цих галузей та у сферах надання послуг юридичним та фізичним особам змінився тип економіки регіону з індустріально-аграрного типу до економіки з домінуванням сфери послуг.

Таким чином, Миколаївська область утримує свої позиції у секторі високо урбанізованих регіонів, орієнтованих на послуги та переробку сільськогосподарської продукції.

Після аналізу соціальної сфери можна сказати, що в порівнянні з іншими регіонами України показники Миколаївської області з питань оплати праці та зайнятості є вищі за середні (за рівнем: середньомісячної заробітної плати область посідала 7 місце, зайнятості населення у віці 15-70 років – 4 місце, безробіття населення у віці 15-70 років – 12 місце) і свідчать про постійний розвиток ринку праці.

Демографічні тенденції області свідчать про поступову втрату демографічного потенціалу, що пов'язано, головним чином, з від'ємним природним та міграційним приростом населення, диспропорцією вікових груп, що є стримуючим фактором у режимі відтворення населення та поступово призводить до скорочення чисельності осіб працездатного віку, зростання демографічного навантаження на суспільство та економіку регіону невиробничим населенням.

Основними причинами втрат людського капіталу є окупація територій країни, затяжні військові дії на Сході країни, погіршення економічних умов, низький рівень життя, погіршення здоров'я населення, міграція за кордон.

Миколаївська область за екологічним станом повітря на сьогодні може відноситись до областей з комфортними умовами для проживання населення. Протягом 2018 року в області викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у розрахунку на одну особу були найменшими, порівняно з викидами регіонів-сусідів та регіонів, що належать до однієї типології.

Для маловодної Миколаївської області є актуальною проблема забруднення водних ресурсів через скид стічних вод, яку значно ускладнює відсутність мереж централізованого водовідведення та якісної очистки господарсько-побутових і виробничих стоків. Через неякісну роботу комунальних каналізаційних очисних споруд, до водних об'єктів Миколаївської області щорічно потрапляє до 23 млн. м³ недостатньо очищених стічних вод, що класифікуються, як забруднені стоки. Ця проблема вимагає комплексного рішення з урахуванням всіх вимог чинного природоохоронного законодавства.

АНОТАЦІЇ

Кваша О.О. Забезпечення сталого розвитку регіону в сучасних умовах глобалізації. - на правах рукопису.

Магістерську роботу присвячено дослідженню основних концепцій сталого розвитку економіки регіону та розробка методико-практичних рекомендацій щодо його забезпечення з урахуванням специфіки його економічного, природно-ресурсного потенціалу та інституціональних умов. Було досліджено теоретико-методичні аспекти сталого соціально-економічного розвитку регіону. Розкрито теоретичні аспекти забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіону. Розглянуто зарубіжний досвід управління сталим соціально-економічним розвитком регіонів. Проаналізовано нормативно-правову базу в сфері сталого розвитку регіонів. Виявлено фактори глобалізації, що впливають на сталий розвиток регіональних соціально-економічних систем. Розглянуті механізми забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіону. Розроблена модель управління сталим розвитком регіону, орієнтовану на використання потенціалу регіону в напрямках, які забезпечують найбільшу віддачу. Розроблена система індикаторів для оцінки сталого розвитку регіону, що забезпечує оперативність аналізу даних для визначення пріоритетів регіонального управління. Досліджено ступінь сталого соціально-економічного розвитку Миколаївської області.

Ключові слова: сталий розвиток, регіон, регіональна соціально-економічна система, сталий соціально-економічний розвиток.

SUMMARY

Kvasha O.O. Ensuring sustainable development of the region in modern globalization. - on the rights of the manuscript.

The master's thesis is devoted to the study of the basic concepts of sustainable economic development of the region and the development of methodological and practical recommendations for its provision, taking into account the specifics of its economic, natural resource potential and institutional conditions. Theoretical and methodological aspects of sustainable socio-economic development of the region were studied. Theoretical aspects of ensuring sustainable socio-economic development of the region are revealed. Foreign experience in managing sustainable socio-economic development of regions is considered. The regulatory framework in the field of sustainable development of regions is analyzed. The factors of globalization that affect the sustainable development of regional socio-economic systems are identified. Mechanisms for ensuring sustainable socio-economic development of the region are considered. A model of sustainable development management of the region has been developed, focused on the use of the region's potential in the areas that provide the greatest return. A system of indicators has been developed to assess the sustainable development of the region, which ensures the efficiency of data analysis to determine the priorities of regional governance. The degree of sustainable socio-economic development of the Nikolaev area is investigated.

Key words: sustainable development, region, regional socio-economic system, sustainable socio-economic development.